

LUDOVICUS CAROLUS

lectura de textos de
LEWIS CAROLL
direcció
ALÍCIA GORINA

LA CAÇA DE LA FELICITAT

alícia gorina

Vaig llegir en alguna banda, no sé si és cert, que per idear el seu pseudònim Charles Lutwidge Dodgson es va llatinitzar el nom i el cognom de la seva mare. 'Lutwidge' va ser llatinitzat com a 'Ludovicus' i 'Charles' com a 'Carolus'. El nom resultant, Ludovicus Carolus, va retornar una altra vegada a l'idioma anglès com a Lewis Carroll. Independentment que aquesta història sigui veritat o no, Ludovicus Carolus representa per a mi aquest viatge entre el Lewis Carroll home privat i la seva vida artística pública. Exactament igual que els centenars de cartes a nenes que va escriure durant tota la seva vida, uns textos a la frontera entre l'àmbit íntim de Charles L. Dodgson i la genialitat literària i imaginativa de Lewis Carroll.

Carroll va dedicar gran part de la seva vida a escriure cartes, fins al

punt que ell mateix afirma que *"em passo la vida escrivint cartes i començo a creure que la bona definició d'home és 'animal que escriu cartes'"*. No obstant, això no era un *hobby* desinteressat, volia que les seves cartes portessin alegria, diversió i plaer a les seves amigues-nenes, perquè li proporcionaven allò que més li agradava: una perllongada i afectuosa amistat amb nenes boniques i pures. A les nenes que l'atreien les tractava com a valuoses amigues. Els enviava una pluja de cartes amb dibuixos, acudits, bromes. Els explicava contes, organitzava hores del te plenes de pastissos i dolços. Buidava armaris de joguines i caixes de música. Les acompanyava agafades de la mà de passeig i d'excursió. Remaven junts. Les portava al teatre, a galeries d'art, a museus, a cases d'amics. Les convidava uns dies amb ell a la vora del mar. Els

llegia. Cantava. Resava per elles. Apreciava els seus cabells. Les fotografiava. Se les enfilava als genolls i les acariciava, abraçava i besava. La amistat amb les nenes es va acabar convertint en una obsessió per a ell. Les buscava mentre passejava pels parcs, a la platja, en viatges amb tren, a cases d'amics, a les aules, al teatre. Quan l'amistat funcionava, s'hi aferrava desesperadament perquè les seves amigues eren més que una simple font de plaer, eren una necessitat, li donaven l'estímul per viure. Però les nenes creixien, marxaven, es prometien en matrimoni, es casaven i l'abandonaven.

Charles Lutwidge va haver de lluitar constantment tota la seva vida contra l'inevitable creixement de les nenes, que les hi arrabassava l'una

rere l'altra. El seu és un destí tràgic. Ell sabia què l'esperava, però no podia evitar ensorrar-se quan s'esdevenia l'inevitable. La seva és una recerca de felicitat frustrada o impossible. No podem saber fins a quin punt hi havia una certa compulsió sexual en la seva inclinació per les nenes impúbbers, ell defensava una vegada rere l'altra que la seva preferència era purament estètica, i certament l'única veritat de tot plegat és que ni una sola de les nenes no va tenir una vivència amb ell que no fos absolutament positiva, però de totes maneres a la societat d'avui sembla ingenu creure-ho. En qualsevol cas, com sempre ens ha quedat la seva part pública, els seus textos, aquestes cartes, aquestes joies que va anar vessant pel camí. ■

TRES O QUATRE CONSELLS PER ESCRIURE CARTES lewis carroll

Com començar una carta

Si un ha d'escriure una carta per respondre'n una altra, primerament cal treure-la i rellegir-la per refrescar la memòria, tant pel que fa al que s'ha de contestar com a l'*adreça actual* del corresponçal.

El següent: *adreça i franqueig del sobre*. «Com! Abans d'escriure la carta?» Exactament. Miri què pasará si no ho fa. Continuarà escrivint fins a l'últim moment i, quan

estigui a la meitat de l'última frase, s'adonarà que «ja és l'hora!» Aleshores ve l'acabar de pressa, el furiós gargot com a firma, el tancar apressadament el sobre –que arribarà obert a correus–, l'adreça feta un autèntic jeroglífic, el descobriment horrible que no hi ha segells, el frenesí de demanar a qualsevol de casa que te'n deixin un, l'anar corrents a l'oficina de correus per arribar, sufocat i ofegant-te, quan acaben de tancar, i per últim, una setmana després, la devolució de la

carta –des de l'oficina de cartes perdudes– per «adreça il·legible»! Després: posi *de forma completa* la seva pròpia adreça, a dalt de tot del full. Resulta irritant –i parlo per trista experiència– que un amic, des d'una nova adreça, encapçali la seva carta amb un simple «Dover», tot suposant que ja podràs completar-la amb l'ajut de la carta anterior, que per descomptat, ja hem trencat.

A continuació, posi la *data completa*. Resulta no menys irritant que, anys després, quan un desitja ordenar una sèrie de cartes, les trobi datades el «17 de febrer», o el «2 d'agost», sense l'*any* que indiqui quina era la primera. I no posi mai, mai, mai, senzillament «Dimecres»! Aquesta opció produeix bogeria.

Com prosseguir una carta

Comencem per la norma general: *escriure amb lletra clara*. Si cadascú observés aquesta norma, el mal geni de la raça humana es moderaria sensiblement! En gran part, la mala lletra de la gent ve senzillament d'escriure *massa de pressa*. Algú, per descomptat, respondrà: «Estalvio temps.» Una raó excel·lent, sens dubte: però quin dret tenim d'estalviar temps a expenses dels amics? No és el seu temps tan valuós com el nostre? Fa anys, solia rebre cartes d'un amic –i cartes molt interessants, per cert– escrites en una de les lletres més terribles que s'hagin inventat mai. Generalment, llegir cadascuna de les seves cartes em costava una *setmana!* La portava sempre a la butxaca i, a les estones d'oci, la treia i em trencava les banyes per desxifrar les endevinalles que la composa-

ven, col·locant-la en diferents posicions i a diverses distàncies, fins que el sentit d'algun increïble gargot, en transcriure'l a un idioma llegible, se m'aclariria, i així, un cop endevinats uns quants més, el context em facilitava els altres, fins que per fi tota la sèrie jeroglífica es desxifrava. Si *tots* els amics fossin així, ens passaríem la vida sencera llegint cartes!

La meva segona norma consisteix en no omplir *més* d'una pàgina i mitja amb disculpes per no haver pogut escriure abans!

El millor assumpte per començar és referir-se a l'última carta rebuda. Escrigui vostè amb la carta al davant. Contesti les preguntes i faci les consideracions convenients. *Després* passi a abordar els assumptes que vulgui. Aquest ordre resulta més agradable al lector que si vostè omple la carta amb els seus inestimables comentaris i després respon de pressa, i a la postdata, les preguntes de l'altre. A ell probablement li resultarà molt més divertit el vostre enginy si *abans* ha pogut saciar la seva pròpia set d'informació.

Quan es faci referència a un passatge de la carta rebuda, *citi'l textualment*, i no faci un resum en paraules seves. Vostè sap que irritant que resulta que algú «posi en boca d'un mateix» –per dir-ho així– paraules que no ha dit ni ha pretès dir. Tal precaució és especialment necessària quan s'aborda un tema sobre el qual ambdós corresponsals no estan plenament d'acord. S'evitaria haver d'escriure frases com «Vostè ha interpretat malament la meva carta. Jo mai vaig dir això i allò altre», etc.,

la qual cosa tendeix a fer interminable la correspondència.

I aquí, per a una correspondència que per desgràcia s'hagi tornat *controvertida*, són oportunes unes quantes normes més.

Una és: *no repetir-se*. Quan hagi donat vostè, plenament i clara, el seu parer sobre un determinat tema, i tot i això no hagi aconseguit convèncer l'altra persona, *canvii d'assumpte*: repetir els arguments, una vegada rere l'altra, només el conduirà al mateix; i així seguirà, com un decimal circulant. *¿Coneix un decimal circulant que tingui un final?*

Una altra norma: si vostè ha escrit una carta en termes que puguin irritar algú, per més que aquests li semblin plenament justificats, *deixi-la reposar fins l'endemà*. Després rellegeixi-la i imagini que va dirigida a vostè mateix. Això, sovint, l'obligarà a revisar tot l'escrit, a treure'n gran quantitat de pebre i vinagre i a introduir mel en lloc seu, de manera que el plat resulti molt més digerible! Si, tot i haver fet tot el possible per no ofendre, encara pressenteix que el seu escrit causarà nous conflictes, *guardi'n una còpia*. És inútil al·legar, mesos després: «Estic *quasi segur* que no vaig usar els termes que vostè m'atribueix: *segons crec recordar*, vaig dir això i allò altre»; molt millor seria escriure: «No, no em vaig expressar així: textualment vaig dir el següent».

La meva cinquena norma és que si algú llança un comentari dur contra vostè, no s'hi fixi, o repliqui de manera molt menys dura; i si amb

una observació amistosa ell intenta posar remei a la petita diferència que s'hagi pogut produir entre vostès, faci que la seva resposta sigui encara molt més amistosa. Si, de les disputes, cada part es negués a anar més enllà de *tres vuitens* del trajecte previst, i si, en l'amistat cadascú estigués disposat a recórrer *cinc vuitens* del camí corresponent, qui dubta que hi hauria més reconciliacions que disputes? La qual cosa és com la reconvençió de l'irlandès a la seva filla tronera: «És clar, *tu sempre sortint!* Tres vegades surts, de tantes *ganes* que tens de tornar!»

Sisena norma (i última sobre la correspondència conflictiva): *no intenti sortir-ne victoriós!* Quantes disputes es tallarien de soca-rel si cadascú s'esforcés a permetre que l'altre guanyés! Què hi fa que diguin que va cedir sense proferir ni una rèplica! Què importa si l'altre suposa que vostè calla per falta d'arguments! Deixi, sense descortesia, que l'assumpte mori com més aviat millor: recordi que «parlar és plata i el silenci és or»!

Setena norma. Si alguna vegada fa un retret a un amic en to de burla, asseguri's que ho exagera prou perquè no sigui mal interpretat: una paraula dita en broma, però presa seriosament, pot comportar conseqüències molt greus. Sé de casos que han provocat la ruptura d'una amistat. Suposi, per exemple, que desitja reclamar a un amic una sobirà que li va deixar i que per oblit no l'hi ha tornat. Si li diu: «T'ho menciono perquè, pel que sembla, ets estratègicament despistat en matèria de deutes», és possible que vostè intenti fer broma, però no m'estranya-

ria, per la manera de dir-ho, que l'altre s'ofengués. Si, en canvi, escriu: «La minuciosa observació de la teva llarga carrera com a carterista m'ha convençut que, amb vistes a recuperar el sobirà que et vaig deixar, no em queda una altra alternativa que aquesta: o me'l tornes o et demanaré judicialment!», hauria de ser molt curt el seu amic per prendre's seriosament aquesta frase.

Vuitena norma. Si a la seva carta hi diu: «Hi adjunto un bitllet de 5 lliures», o «Adjunto la carta d'en John perquè la vegis», agafi *i posi el document a dins el sobre*. En cas contrari, doni per descomptat que se'l trobarà al davant *tan bon punt el correu hagi sortit!*

Novena norma. Quan arribi al final del full i vegi que encara té més coses a dir, agafi un altre paper –un full o un tros, segons l'hi exigeixi el cas o segons li sembli–, però no escrigui *creuat!* Recordi el vell proverbi: «L'escriptura creuada es llegeix tergiversada.»

Quan dubti entre acabar amb «el saluda atentament» o «atentament seu» (hi ha dotzenes de possibilitats abans d'arribar a «una afectuosa abraçada»), faci un cop d'ull a la última carta del seu corresponsal i conclogui de manera que sigui, *com a mínim*, tan amistosa com la d'ell: de fet, si fins i tot és una mica més amistosa, no hi haurà problema!

La postdata és una invenció molt útil, però no està feta per contenir allò *essencial* de la carta: serveix més aviat per restar importància a algun

petit assumpte del qual preferim que no se'n parli gaire. Per exemple, un amic seu s'havia compromès a fer un encàrrec a la ciutat, però se'n va oblidar, causant-li una gran molèstia; i ara li escriu per disculpar-se de l'oblit. Seria excessiu, i innecessàriament cruel, convertir això en l'assumpte principal de la seva resposta. Resulta molt més elegant així: «P.D. No pateixis per haver-te oblidat d'aquest petit encàrrec a la ciutat. No et negaré que va provocar un canvi de plans, en aquell moment; però ara ja ha passat. Jo també oblidó sovint algunes coses: i ja saps, qui estigui lliure de pecat, que tiri la primera pedra!».

Desena norma. Quan hagi escrit una carta, revisi-la amb atenció i introduueixi qualsevol «no» que se li hagi oblidat. (Tal precaució li evitarà dir allò que no volia dir; imagini's, per exemple, que hagués volgut escriure: «Estimat senyor: no estic disposada a acceptar l'ofertament que em fa vostè de la seva mà i del seu cor»).

Onzena norma. No esperi amb el sobre a la mà fins que arribi l'hora de tancar correus. Si ho fa, encara haurà de trencar el sobre per dir alguna cosa que s'havia oblidat de dir.

Última norma. Quan vagi a correus, *porti les cartes a la mà. Si les porta a la butxaca, el que passarà és que farà un llarg passeig* –parlo per experiència–, *passant dues vegades*, a l'anada i a la tornada, per l'oficina de correus, i de tornada a casa, comprovarà que encara les porta a la butxaca! ■

LES NENES DE LEWIS CARROLL

■ Era una típica tarda de finals de tardor. Diverses nenes d'esperit juvenil ballaven per un dels camins. Una d'elles va albirar la figura d'un clergue alt vestit de negre, que venia cap al grup. «*El senyor Dodgson ve cap aquí. Fem una barrera a través del camí perquè no pugui passar*». Entenen la situació, el clergue va doblar el pas i va carregar contra la fila amb el seu paraigüa. La fila es va desfer i, a l'instant, quatre de les petites es van penjar del seu abric negre agafant-se allà on podien. Un moment després, ell ja s'havia tret de sobre les rialleres nenes que li penjaven de l'abric i que ara corrien al seu costat, cadascuna agafada de les mans fortes i amistoses de Lewis Carroll, i parlant com si l'haguessin conegut des de sempre. Així va començar una amistat de tota la vida entre Lewis Carroll i la més petita de les dues nenes, jo...

Ethel Arnold

■ Vaig conèixer en Lewis Carroll a Sandown, l'estiu de 1875. Jo tenia l'afició normal dels nens pels contes de fades i meravelles i, naturament, la seva habilitat per explicar contes em va fascinar. Solíem estar-nos hores seguides als esglaons de fusta del jardí mentre explicava els relats més deliciosos que jo hagués pogut imaginar.

Gertrude Chataway

■ Vam ser grans amics. Quan jo tenia 12 anys vaig tenir l'escarlata i durant sis llargues setmanes vaig estar reclosa a casa. En tot aquest temps no va passar un sol dia que no rebés una carta del meu ancià

cavaller, proposant-me un trencaclosques original, o una endevinalla per resoldre, o algun nou i interessantíssim joc. Per desgràcia, tot aquest tresor va anar a parar a les flames quan em vaig curar, per por que tingués gèrmens. En saber-ho em vaig posar molt furiosa i mai més des d'aleshores m'he vist temptada a rectificar aquella opinió dels meus dotze anys.

■ La nostra feliç camaraderia era més aviat com la d'una néta amb el seu avi estimadíssim. No me'n vaig adonar aleshores –només ara– de quantes joies anava escampant per entretenir-me. Sé que la nostra amistat va ser probablement l'experiència més valuosa de la meva llarga vida i que va influir en la meva actitud molt més que qualsevol amic que hagi tingut des d'aleshores– i que va ser absolutament positiva.

Enid Stevens

■ Ara que ja no sóc “la seva nena”, ara que està mort i que la meva vida és tan diferent de la tranquil·la vida que em va portar, puc sentir el vell encant, encara puc estar contenta que em fes petons i que fóssim amics.

Isa Bowman

■ Charles era el company més amable, afectuós i simpàtic. Recordo el seu somriure radiant cada vegada que ens trobàvem; les seves llargues visites en què una se sentia nena una altra vegada... i a prop seu la vida eren unes llargues vacances; la seva lletra familiar a les cartes freqüents; i sobretot el seu afecte vertader.

Beatrice Hatch ■